

DESIREE

in Adek

EEN STUK OM TE ZIEN

De Cosmic Illusion is een theaterorganisatie uit New York, door een aantal mensen opgezet met de bedoeling een theaterstuk of stukken uit te brengen.

De eerste produktie van de groep is getiteld Desiree.

In Desiree wordt getracht de denk- en gevoelswereld van een alleenstaande vrouw weer te geven. In de uitwerking van het stuk komen de botsingen die ontstaan tussen emoties en denken duidelijk tot uiting.

Een bericht in een New Yorks dagblad leidde er toe dat Norman de Palm het stuk schreef. Het was een bericht over een alleenstaande, geïsoleerd levende moeder die haar dochter vermoordde en daarna in de oven roosterde.

Mededelingen tot welke wanhoopsdaden alleenstaande ouders wel eens kunnen komen zijn ook in Nederlandse bladen regelmatig te lezen, maar in een grote stad als New York is dat dagelijks nieuws en vermoedelijk dan ook de reden waarom door Noord-Amerikanen er weinig acht meer op ze geslagen wordt.

Voor een buitenlander is dat echter iets verschrikkelijks. Dat een moeder in het rijkste land ter wereld in staat is zich zo van haar kind te ontdoen. Het was dan ook een buitenlander, die het nieuws omwerkte tot een theaterstuk. Norman de Palm is van Aruba afkomstig en heeft na zijn psychologische studie in Nederland, die hem goed van pas kwam bij het schrijven van dit stuk, zich in New York met theater bezig gehouden.

De regisseur is Felix de Rooy, uit Surinaamse ouders op Curacao geboren. Hij heeft zich na zijn kunstacademieopleiding met film en theater bezig gehouden. In New York heeft hij een graad behaald in film

en regie en is in die stad nu ook met die zaken bezig. De rol van Desiree wordt door de Amerikaanse Marian Rolle gespeeld.

In het stuk komt duidelijk naar voren dat het de Palm niet louter om de moord op Joy-Clie, het dochttertje, ging, maar dat hij zich meer interesseerde voor datgene wat een vrouw zo ver kan krijgen haar eigen kind op zo'n wijze te vernietigen.

Desiree wordt door Marian Rolle met veel verve en overtuiging gespeeld, dat het soms wel lijkt alsof de rol speciaal voor haar is geschreven. Het stuk, dat ongeveer 75 minuten duurt, laat publiek en actrice uitgeput achter.

Er waren voldoende redenen om met het drietal te gaan praten.

De actrice

Marian Rolle is geboren in Miami, Florida. Zij heeft een opleiding gevolgd aan het Fashion Institute of Technology en stapte zich daarna in de theaterbiznis. Zij trad op in 'God's trombone', 'Journey into blackness' en in de 'Back of the Bus', vertolkte zij de rol van de vrouw die de 'Beweging voor Burgerrechten' in de Verenigde Staten, aanzwagde toen zij in de bus werd gedrukt voor een blanke man op te staan.

Desiree vindt zij zelf de belangrijkste rol, die zij tot nu toe heeft gehad.

De ontmoeting met de twee heren beschrijft Marian lachend als 'Een verrukkelijke ontmoeting met de geesten'. Zij ontmoette ze in New York, waar ze hun theaterstudie af moesten ronden. 'Ik werkte voor een theatergezelschap en Norman was ingehuurd als 'stagemanager' voor de bewuste produktie. Hij liet mij toen het stuk zien dat hij had geschreven en dacht dat ik misschien de persoon was die de rol kon spelen. Felix werd toen gevraagd mij tijdens de repetitie te observeren en hij was het met Norman eens, dat ik de gezochte persoon was.'

Het thema

Wat de thematiek betreft Marian het volgende: 'Het verhaal is zeer universeel en dat geldt ook voor de karakterrol. Op sommige niveaus is het misschien niet vaak af te zien, maar mensen uit het publiek kunnen zich niet direct verwant voelen met het ongeluk. Met bepaalde fragmenten uit het stuk hebben zij enige affiniteit en ik krijg dan ook commentaren te horen dat het doet denken aan hun jeugd of herinneringen oproept aan de tijd dat ze nog naar de kerk gingen of aan

hun moeder. Anderen zeggen helemaal niets maar ik zie dat zij aangedaan zijn. Nu het stuk in Europa wordt opgevoerd realiseer ik mij, maar dat dacht ik al eerder, dat het iets algemeen is en niet typisch Noord-Amerikaans. Ik ben toevallig een zwarte Noord-Amerikaanse en daarom raakt het mij, maar het zou de Surinamers in Nederland net als de blanke Nederlanders moeten raken.'

Tijdens het gesprek komen Norman en Felix binnenlopen en mengen zich er gelijk in, vooral als de vraagstelling zich richt op het beschrijven en daarvoor inleven van de man in de vrouwelijke gevoelsbeweging. Norman wordt dan giftig als gesteld wordt dat de man een vrouw niet volledig kan begrijpen. 'Het is iets van de Westeuropese samenleving de onderscheiding te maken. Te doen alsof de vrouwelijke geest compleet anders is dan van de man. Wat mij niet bevalt is dat wij zo ver van de mens geraken en daardoor de vrouw als iets anders dan mens gaan beschouwen, en hierdoor dan ook vergeten wat de man en de vrouw met elkaar gemeen hebben. En daarom denk ik dat het belachelijk is te veronderstellen dat een man geen emoties zou bezitten of het zo gek als een vrouw zou kunnen worden.' — Felix vult Norman hier aan met: 'Ik denk dat creativiteit iets is dat je bezit in zijn ogen is de schrijver iets als een medium voor de hogere geesten. Felix, de schrijver, vertaalt de boodschap, die hem is gegeven. Het is dan de taak van acteurs en regisseurs, dat wat de schrijver ze geeft, alleen nog maar te interpreteren. Regisseurs is dan even creatief want het woord van de schrijver moet dan visueel worden. Bij een bevlogenheid valt het

veel schil tussen man en vrouw compleet weg.'

Marian: 'Daarom is Desiree juist zo anders. Norman heeft het geschreven en Felix heeft geregiseerd en het gaat over een vrouw. Zij hebben het gedaan en het zijn mannen en ik geloof dat mannen meer van vrouwen afweten dan de samenleving in het algemeen gelooft.'



kampen hebben. 'De schizofrenie van de Surinamers die hier wonen, maar het afschuwelijk vinden en met heel hun hart naar Suriname verlangen. In het theater zingen zij — Mi lobi Sranan — maar blijven wel hier wonen. Op de lange duur kan dat tot extremiteiten leiden.'

Norman trekt nog een ander parallel: 'Tijdens de slaventijd vermoordden slavinnen hun kinderen omdat zij niet wilden dat die hetzelfde mee zouden maken als de ouders. Op een bepaalde wijze heeft deze moeder iets positief gedaan, al keur ik het niet goed. Onbewust redeneerde zij van; wat ik heb meegemaakt en mijn moeder wil ik mijn kind niet aandoen. Ik sanctioneer niet je kind te doden als je er geen raad meer mee weet.'

Desiree getuigt niet van een al te optimistische visie. De leden van het gezelschap zeggen zelf het volgende over de moeilijke tijden waarin zij leven: Marian: 'Als een kunstenaar werk ik in een sociaal systeem dat al tijden niet is veranderd, en waar zwarte artiesten als minder worden gezien, terwijl zij het grootste deel van de schone kunsten genereren en het reuzen deel van de verdiensten door de kunstenaars ontvangen desondanks maar een miniem deel van de koek en krijgen minder kans om stukken van eigen schrijvers uit te voeren'. Norman: 'De problemen waarmee de mensheid momenteel zit, wapenwedloop, werkloosheid, de godsdienstwaanzin, kunnen licht tot een apocalyps leiden. Wie wil echter zo

Felix: 'Persoonlijk ben ik geen pessimist, maar om een optimist te worden moet je eerst de ellende analyseren.'

Lucia Nankos
Marc Weimann